

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

HULP AAN DE ZIEKE SCHIPPERSBEVOLKING.

Als ik met de schippersbevolking in aanraking kom is dit steeds, omdat er zieken zijn. Vaak treft en hindert het mij, dat die zieken van den eenen dokter naar den anderen moeten gaan. En als men dan tracht te ondervragen waaraan zij lijden, dan hoort men vaak, dat dokter A. heeft gezegd.... dit.... dokter B.... dat, en de specialist in Rotterdam weer wat anders, en dan voelt men eenige schaamte in zich opkomen.

Nu weet ik wel, dat tusschen de tijdstippen, dat de diagnoses gesteld zijn, soms maanden liggen en de menschen soms zelf de ziekte bepaald hebben, of via apothekersbedienden achter den aard der ziekte getracht hebben te komen, maar het toont ons toch, dat er in deze aangelegenheid iets hapert....

De chronisch zieken! Van de behandeling komt vaak practisch niets terecht; wie behandelt hen? Ze behandelen zichzelf, ze nemen achter elkaar maar steeds dezelfde medicijnen totdat het slechter gaat en een andere arts ter hulpe moet komen... terloops even, terwijl ze voor de douane liggen. In die ééne visite moet de arts *alles* weten, *alles* weer regelen, *alles* genezen. Daarvoor is ziekenhuis-opneming noodig; dit kan echter niet, er is geen tijd! Ook zijn de patiënten niet in een ziekenfonds, of verplegingsfonds, daarvoor zijn zij te arm. En de gemeente dan? „Waar hoort U thuis”? „Zij kennen ons alleen om belasting te betalen, dokter, als wij voor ziekte komen, zijn ze niet thuis. En we hebben altijd maar enkele uren tijd, als we in die gemeente komen en men zou dagen noodig hebben om het te belooopen”.

Arme schippersbevolking! Wat komt er van den diabeteslijder terecht?

De patiënten met tuberculose zijn steeds in een vergevorderd stadium, wanneer men hen onder behandeling krijgt. En hoevele rheumatieklidders zijn er niet. Neen, „schipperslakens” zijn geen voldoende bescherming tegen rheumatiek!

Hoeveel kinderen beneden het jaar sterven er van de honderd geboren? Wie weet het? Zeker is het aantal zeer groot! Gelukkig neemt het af sinds de schipperskinderen overal consultatiebureaux kunnen bezoeken.

Maar nog meer propaganda is er noodig. Er moet hulp komen voor de zieke schippersbevolking. Misschien bestaat er op bescheiden schaal wel iets, maar mij is weinig daaromtrent bekend. Wie neemt het initiatief? Is er in Rotterdam al een schippers-polikliniek? Waarom geen specieel ziekenhuis voor schippers? Bij voorbeeld aan een universiteit? Waar is een schippers-sanatorium? En de financiering van al deze wenschen?

Als alle schippers in een ziekenfonds waren plus verplegingsfonds, dan waren wij al ver. Kunnen wij allen misschien helpen door alle leden der schippersfamilie een „kaart” te geven en onze diagnose en therapie daarop te schrijven? Wie, in het centrum van het land, gevoelt zich geroepen om zich over de schippers te ontfermen?

Sas-van-Gent.

J. H. B. PUIJLAERT, arts.

WAGENZIEKTE.

Eenigen tijd geleden deelde ik in dit *Tijdschrift*, 82 II, 22, blz. 2693, eenige gevallen mede, waarbij ik zeer gunstige uitkomsten kreeg bij „lijders” aan wagenziekte, door deze menschen tijdens de reis een gekleurde bril te laten opzetten. Naar aanleiding van deze publicatie schreef mij een dame, dat zij door deze methode radicaal van haar klachten genezen was. „Bij het gaan naar Zwitserland”, aldus deze dame, „was de reis altijd een heel punt voor mij, wel probeerde ik steeds vooruit te reizen, niet opeens een heelen maaltijd tegelijk te nuttigen, maar ieder

uur wat, maar de resultaten waren nooit groot. Dezen zomer heb ik echter van het eerste oogenblik af tot het eind een donkere bril gedragen en zoowel de héén- als de terugreis verliepen uitstekend. Zoo zelfs, dat ik na aankomst dadelijk met smaak een volledigen maaltijd kon gebruiken, terwijl ik dat anders pas in den loop van den volgende dag kon doen”.

Ten slotte wil ik nog vermelden, dat, als men den gekleurden bril opzet als voorbehoedmiddel tegen wagenziekte, men zich een *zeer donkeren* bril moet aanschaffen, die men dan *niet alleen* bij het reizen bij zonnenschijn, maar ook bij donker weer moet gebruiken.

Amsterdam, 25 November 1938.

H. W. WELVAART.

PARADENTOSE EN LEVERBEHANDELING.

A propos d'un cas de paradentose guéri par l'usage thérapeutique du foie en réponse à l'article du Docteur MARCUS, paru dans N. T. v. G. 26 Nov. 1938.

Je dois signaler que j'ai recouru parfois à la prescription de foie frais cru ou surpris sur le gril (1 min.—1 min. $\frac{1}{2}$) dans certains cas de paradentose où l'insuffisance hépatique était prédominante. J'ai obtenu des résultats favorables que j'attribue d'un côté à l'organothérapie et d'autre part au fait que le foie est, avec les capsules surrénales, un des réservoirs de vitamine C.

Le caractère saisonnier du cas cité par le Docteur MARCUS pourrait faire penser malgré les soins reçus, à une hypo-vitaminose C, en rapport avec un déséquilibre endocrinien ou mieux encore avec un déséquilibre nerveux sympathique.

L'origine de ces cas de paradentose aiguë à répétition avec ébranlement et congestion gingivale est en effet fréquemment due à un état nerveux cyclique causé lui-même par des difficultés psychiques inconscientes. En questionnant le patient sur son état moral, malgré son apparente santé, on pourrait tirer des indications intéressantes.

D'après les indications fournies, il s'agit probablement d'un cas de paradentose inflammatoire et dystrophique dont l'origine remonte souvent à un état nerveux. Pour ma part, je considère ces troubles neuro-dystrophiques comme cause fréquente de congestion gingivale, suivie de résorption osseuse en relation avec un déséquilibre des fonctions digestives et endocriniennes.

L'avantage du traitement par la glande fraîche provient sans doute d'une meilleure assimilation de ces tissus organiques. La question du régime doit faire aussi l'objet d'une étude dans ces cas, de même qu'un examen du sang.

J'ai obtenu d'excellents résultats par des injections intra-gingivales de vitamine C et calcium. Mais il va de soi que ces guérisons ne peuvent être durables que si on a le malade bien en mains du point de vue moral et du point de vue physique, et à condition d'avoir recherché minutieusement les déséquilibres possibles.

Je tenais tout particulièrement à signaler le rôle étiologique nerveux dans ces formes de paradentose dans lesquelles des désastres irréparables ne sont pas encore survenus.

Lorsque le temps ou les moyens manquent, j'ai obtenu des résultats favorables par la gingivectomie qui supprime la congestion des languettes gingivales et élimine les poches intra-gingivales, à condition toutefois que l'os ne montre pas de résorption verticale à la radiographie.

Consulter sur ces sujets: La question des hypo-vitaminoses C et leur aspect stomatologique. *Revue de Stomatologie*, No. 7, juillet 1938. Contribution à la thérapeutique des paradentoses. *Revue Mensuelle Suisse d'Odontologie*, No. 11, novembre 1937.

Genève, Boul. du Théâtre, 12. 3 Décembre 1938.

Dr. U. VAUTHIER,